

УДК 793.31:792.8(477.84)
DOI 10.32461/2226-3209.1.2026.356312

Цитування:

Щур Л. Б., Водяний Б. О. Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка» як репрезентант етнохореологічної спадщини Західного Поділля. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2026. № 1. С. 347–352.

Shchur L., Vodiany B. (2026). Academic Dance Ensemble 'Nadzbruchanka' as a Representative of the Ethnochoreological Heritage of Western Podillia. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 347–352 [in Ukrainian].

Щур Людмила Богданівна,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
<https://orcid.org/0000-0002-6432-7219>
luckinesslyudmyla@tntpu.edu.ua

Водяний Богдан Остапович,
кандидат мистецтвознавства,
Заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
<https://orcid.org/0000-0003-2723-7393>
labdsto@gmail.com

АКАДЕМІЧНИЙ АНСАМБЛЬ ТАНЦЮ «НАДЗБРУЧАНКА» ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ ЕТНОХОРЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Мета роботи – комплексне етнохореологічне та мистецтвознавче осмислення творчої діяльності Академічного ансамблю танцю «Надзбручанка» як провідного репрезентанта етнохореологічної спадщини Західного Поділля, а також визначення основних напрямів збереження, сценічної трансформації та популяризації регіонального танцювального фольклору у професійному виконавському просторі. Дослідження передбачає аналіз творчих принципів колективу, особливостей формування репертуару, взаємодії автентичних фольклорних джерел із професійними сценічними засобами та його ролі у репрезентації регіональної танцювальної традиції. **Методологія дослідження.** Методологічну основу становлять історико-культурний, мистецтвознавчий, структурно-типологічний та порівняльний методи, а також аналіз архівних матеріалів, періодичних видань і усних джерел, зокрема спогадів інформантів і учасників ансамблю різних років. Комплексний підхід дозволив простежити еволюцію творчих засад колективу, окреслити етапи формування його художньої концепції та визначити роль провідних балетмейстерів у розвитку репертуару та сценічної практики. **Наукова новизна** полягає у систематизації маловідомих архівних і джерельних матеріалів щодо діяльності ансамблю, введенні до наукового обігу свідчень очевидців, а також у комплексному етнохореологічному аналізі репертуару з позицій регіональної танцювальної традиції Західного Поділля. Уперше здійснено цілісне дослідження ансамблю як осередку збереження, сценічної трансформації та популяризації локальної хореографічної спадщини. **Висновки.** Доведено, що ансамбль «Надзбручанка» відіграє ключову роль у збереженні та популяризації народної хореографічної культури Західного Поділля. Його діяльність ґрунтується на органічному поєднанні автентичних фольклорних першоджерел із професійними сценічними засобами, що забезпечує спадкоємність традицій та їх актуалізацію у сучасному культурному просторі. Результати дослідження можуть бути використані у науково-методичній підготовці хореографів, розробці освітніх програм і сценічних проєктів, а також у подальших наукових дослідженнях з етнохореології та хореопедагогіки.

Ключові слова: етнохореологія, регіональна танцювальна традиція, танцювальний фольклор, народний танець, народна хореографічна культура, музичне мистецтво, танцювально-інструментальна музика, Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка», Західне Поділля.

Shchur Liudmyla, Associate Professor of the Department of Musicology and Methodology of Musical Art, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University; Vodiany Bohdan, Professor of the Department of Musicology and Methodology of Musical Art, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

Academic Dance Ensemble 'Nadzbruchanka' as a Representative of the Ethnochoreological Heritage of Western Podillia

The purpose of the work is a comprehensive ethnochoreological and art historical understanding of the creative activity of the Academic Dance Ensemble 'Nadzbruchanka' as a leading representative of the ethnochoreological heritage of Western Podillia, as well as determining the main directions of preservation, stage transformation and popularisation of regional dance folklore in the professional performing space. The study involves an analysis of the creative principles of the collective, the features of repertoire formation, the interaction of authentic folklore sources with professional stage means and its role in the representation of local dance tradition. **Research methodology.** The methodological basis is historical-cultural, art-historical, structural-typological and comparative methods, as well as the analysis of archival materials, periodicals and oral sources, in particular the memories of informants and members of the ensemble. A comprehensive approach allowed us to trace the evolution of the creative principles of the collective, outline the stages of the formation of its artistic concept and determine the role of leading ballet masters in the development of the repertoire and stage practice. **The scientific novelty** lies in the systematisation of little-known archival and source materials on the activities of the ensemble, the introduction of eyewitness testimonies into scientific circulation, as well as in a comprehensive ethnochoreological analysis of the repertoire from the perspective of the regional dance tradition of Western Podillia. For the first time, a holistic study of the ensemble as a centre for the preservation, stage transformation, and popularization of local choreographic heritage has been carried out. **Conclusions.** It is proven that the ensemble 'Nadzbruchanka' plays a key role in the preservation and popularization of the folk choreographic culture of Western Podillia. Its activities are based on an organic combination of authentic folklore primary sources with professional stage means, which ensures the continuity of traditions and their actualisation in the modern cultural space. The results of the study can be used in the scientific and methodological training of choreographers, the development of educational programmes and stage projects, as well as in further scientific research on ethnochoreology and choreographic pedagogy.

Keywords: ethnochoreology, regional dance tradition, dance folklore, folk dance, folk choreographic culture, musical art, dance and instrumental music, Academic Dance Ensemble 'Nadzbruchanka', Western Podillia.

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючою увагою сучасної гуманітарної науки до проблем збереження та репрезентації регіональної культурної спадщини, зокрема традиційної хореографічної культури. У контексті глобалізаційних процесів особливої ваги набуває вивчення діяльності професійних мистецьких колективів, які виступають носіями та популяризаторами регіональних танцювальних традицій. У цьому аспекті творча практика Академічного ансамблю танцю «Надзбручанка» становить важливий науковий інтерес, власне, як приклад етнохореологічної спадщини Західного Поділля.

Дослідження репертуарної політики, виконавської стилістики та творчих принципів ансамблю дає змогу простежити механізми трансформації фольклорних зразків у професійному сценічному мистецтві, а також виявити роль колективу у збереженні регіональної ідентичності. Незважаючи на значний внесок ансамблю у розвиток української народно-сценічної хореографії, його діяльність досі не була предметом комплексного наукового аналізу в контексті етнохореології.

Звідси, актуальність теми визначається потребою системного осмислення творчого доробку ансамблю як важливого чинника збереження, розвитку та популяризації етнохореологічної спадщини Західного Поділля, що сприяє розширенню наукових уявлень про регіональні особливості української хореографічної культури,

танцювально-інструментальної музики та її сучасні форми сценічної репрезентації.

Одним із провідних носіїв та репрезентантів народної хореографічної культури Західного Поділля є Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка» – єдиний професійний хореографічний колектив, чия багаторічна сценічна діяльність стала важливим чинником збереження регіональної танцювальної традиції.

Колектив засновано у 1959 році за ініціатииви Тернопільського обласного будинку народної творчості (нині – Тернопільська обласна філармонія) відповідно до наказу обласного управління культури. Основним завданням новоствореного колективу визначено популяризацію народного хореографічного мистецтва серед населення регіону.

Першим керівником ансамблю був Віталій Дьяков, який упродовж 1959–1961 років проводив фахову підготовку майбутніх артистів, організувавши навчальні курси з хореографії. Від 1961 року, після надання ансамблю статусу професійного мистецького колективу при Тернопільській обласній філармонії, посаду головного балетмейстера обійняв Олександр Володимирович Данічкін, який очолював ансамбль до 1985 року [3, 1].

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз матеріалів місцевої періодики та архівних джерел керівників оркестру засвідчує, що провідним напрямом творчої діяльності ансамблю в період керівництва О. Данічкіна була популяризація народного танцю,

заснованого на традиціях, звичаях і обрядах Тернопільщини. Значна частина фольклорного матеріалу була зібрана балетмейстером під час численних польових експедицій у регіоні Західного Поділля.

Про результати цієї діяльності свідчить публікація Г. Садовської у газеті «Вільне життя», де зазначається, що на основі польових фольклорних записів народних танців Тернопільщини О. Данічкін створив хореографічні композиції «Вихиляс», «Каперуш», «Кивун», «Подільське весілля», «Обжинки», «Швець», «Чабани», «Трясунець» та інші [6, 5].

Мета роботи – комплексне етнохореологічне та мистецтвознавче осмислення творчої діяльності Академічного ансамблю танцю «Надзбручанка» як провідного репрезентанта етнохореологічної спадщини Західного Поділля, а також визначення основних напрямів збереження, сценічної трансформації та популяризації регіонального танцювального фольклору у професійному виконавському просторі.

Виклад основного матеріалу. Процес формування лемківського танцю «Трясунець», а також про особливості співпраці з О. Данічкіним дізнаємося зі спогадів Василя Луціва – колишнього артиста ансамблю «Надзбручанка». Він згадує, що знайомство з балетмейстером відбулося у 1972 році під час звіту Тернопільської області в Києві. Саме під час поїздки до лемківських сіл Буцацького району, де старожили демонстрували традиційні танцювальні рухи, поетапно формувався танець «Трясунець». За словами Василя Луціва, О. Данічкін систематично повертався з експедицій із цінним фольклорним матеріалом, постійно працював над новими постановками та щедро передавав свій досвід артистам, виховавши цілу плеяду виконавців народного танцю [6, 5].

Високий рівень професійної майстерності балетмейстера підтверджують і спогади ветерана ансамблю Володимира Савчука, який відзначає його вимогливість у поєднанні з педагогічною делікатністю, умінням працювати з кожним артистом індивідуально та відкривати нові виконавські таланти [6, 5].

Тетяна Круть – балетмейстер народного аматорського ансамблю «Пролісок» Підволочиського району згадує про надзвичайно інтенсивний репетиційний процес під керівництвом О. Данічкіна, що вимагав багатогодинної щоденної праці задля досягнення високого виконавського рівня [9, 5].

У період керівництва О. Данічкіна до складу ансамблю входили провідні виконавці, зокрема заслужені артисти України Віра Дігусар, Євгенія Семотюк, Володимир та Зоя Баки, Олександр Кищенко, Микола Круть, Валерій Горшков, Василь Луців, Володимир Савчук, Сергій та Ліана Забутні. Саме сформована ним творча спадщина дозволила колективу зберегти художній рівень і сценічну привабливість у складні періоди подальшого розвитку [6, 5].

А. Підлипський у статті «Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка» як професійний колектив народно-сценічної хореографії України» (2018 р.) зазначає, що «діяльність ансамблю «Надзбручанка» органічно вписувалася у загальноукраїнські процеси становлення професійного народно-сценічного танцю, зокрема завдяки наявності провідного балетмейстера, чітко сформованій репертуарній концепції та поєднанню фольклорних обробок із театралізованими сценічними формами за умови збереження образної системи народної хореографії» [4, 407].

Із серпня 1986 р. посаду художнього керівника та головного балетмейстера ансамблю обійняв Юрій Пац – колишній артист балету ансамблю танцю імені П. Вірського. Упродовж короткого часу він здійснив оновлення виконавського складу колективу та значно розширив його репертуар, доповнивши його такими хореографічними номерами, як жартівлива композиція «Не журисть», танці «Чумаки», «Український гопак», «Гуцульська рапсодія», «Ой ця Гандзя», дівочий танець «Надзбручанка», а також «Тернопільська полька» й «Весняний гопак» [2, 102].

Протягом років активної концертної діяльності ансамбль представляв своє мистецтво глядачам багатьох країн світу. Зокрема, відбулися гастрольні поїздки до Болгарії, Німеччини та Польщі (1980–1990-ті рр.), Канади (1990 р.), Франції (2002–2003 рр.), Словенії, Іспанії та Франції (2004 р.), Португалії й Іспанії (2005–2006 рр.), Сербії (2008 р.). Окрім цього, колектив здійснював активні гастролі в Бельгії, Лаосі, Шрі-Ланці, Японії та США [2, 103].

У власному архіві заслуженого працівника культури України Анатолія Баньковського, який на той час очолював оркестр ансамблю, зберігається буклет концертної програми гастрольного туру Північною Америкою, зокрема Канадою (1990 р.). Подані в ньому короткі коментарі до танцювальних номерів

дають змогу простежити склад репертуару колективу, імена солістів та перелік хореографічних композицій, створених на основі фольклорних матеріалів Тернопільщини у постановці О. Данічкіна та Ю. Паца.

Так, у чоловічому танці «Вихиляс» сценічно втілено змагальний характер молодечого середовища: юнаки демонструють один перед одним власну спритність і завзятість. Поява музиків посилює емоційне напруження дійства, у якому кожен учасник прагне проявити максимум своїх можливостей, що врешті переходить у колективний козацький танець-гру [Інформант – А. Баньковський].

Хореографічна композиція «Чабани» у виконанні чоловічим складом ансамблю, побудована на відображенні побуту та звичаїв карпатського регіону, де вівчарство традиційно було провідним заняттям чоловіків; у танці художньо передано життєрадісний характер і працьовитість пастухів.

Основу сюжетної побудови чоловічого танцю «Копіруш» становить запальна ігрова взаємодія парубків. Обраний ватажок імпровізаційно демонструє танцювальні рухи, які всі інші учасники мають точно повторити; у разі помилки на них чекає жартівливе «покарання».

Танець «Надзбручанки», який виконує жіночий склад ансамблю, відтворює обрядові дійства, пов'язані зі святом Івана Купала у Західному Поділлі. У вечірній час дівчата виходять на мальовничий берег річки Збруч і з надією пускають на воду сплетені з трав вінки, замовляючи таким чином на щасливу жіночу долю.

Хореографічну композицію «Гандзя» виконують солісти ансамблю Юлія Черняєва та Віталій Сорокотягін. У танці створено образ молодої, вродливої й гордої української дівчини – вправної танцівниці, до якої залицяється запальний парубок.

У танці «Подоляночка», який представляють солісти ансамблю Ірина Ткачук та Віталій Сорокотягін, оспівано вроду хахідноподільської дівчини та відображено сцену її залицання з боку молодого парубка.

Жартівливу хореографічну картинку «Не журись» виконують солісти ансамблю Анжела Монастирська, Сергій Лис, Василь Луців, Володимир Савчук. Двоє веселих парубків, шукаючи пригод, намагаються справити враження на дівчину, яка несподівано з'являється перед ними. Однак згодом

з'являється ще один парубок – невисокий на зріст, але надзвичайно вправний і завзятий танцівник, якому дівчина й надає перевагу, залишаючи двох хизуватих легінів ні з чим.

Жартівливий танець «Свати», який виконують солісти ансамблю Валентин Касьян, Микола Круть, Марія Савчук, відтворює традиційні народні образи Сватів – невід'ємних учасників важливих родинних подій. Після успішно владнаної справи додому повертається Сваха – вродлива, весела й жвава молодиця, до якої обидва Свати жартівливо залицяються.

Хореографічну постановку «Надзбручанське весілля» виконує весь склад ансамблю. Танець створено на основі локального весільного обрядового матеріалу Західного Поділля, у якому з гумором відтворено основні етапи весільного дійства: благословення молодих, танці Сватів, обряд викупу нареченої, танці дружок і дружбів, а також веселі сценки за участі весільних гостей.

Танець «Трясунець», про який йшлося вище, виконується повним складом ансамблю та ґрунтується на автентичному фольклорному матеріалі, зібраному О. Данічкіним у лемківських селах регіону.

Завдяки високому професіоналізму керівників і наполегливій праці учасників ансамблю танцю «Надзбручанка» здійснювалась активна популяризація й поширення народної хореографічної культури Західного Поділля у багатьох країнах світу.

У 2002 р. ансамбль танцю «Надзбручанка» взяв участь у I Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського (м. Київ), де представив лемківський танець «Трясунець» у постановці О. Данічкіна та був відзначений дипломом лауреата I премії [7, 7].

Упродовж 2008–2013 рр. художнім керівником і головним балетмейстером ансамблю танцю «Надзбручанка» був заслужений працівник культури України Ігор Николишин. За цей період концертний репертуар колективу поповнився новими постановками, зокрема хореографічним номером «Дзюмбалики», створеним на основі місцевого фольклору Борщівського району Тернопільської області, а також хореографічною композицією «Козацькі забави» [2, 103].

У 2008 р. ансамбль танцю «Надзбручанка» успішно презентував хореографічну композицію «Козацькі забави» (постановка заслуженого працівника культури України І. Николишина) на III Всеукраїнському

фестивалі-конкурсі народної хореографії імені П. Вірського у м. Києві, де колектив здобув перемогу в номінації «А» як кращий танцювальний ансамбль [3, 1].

Про звернення І. Николишина до місцевого танцювального фольклору висвітлює також А. Підлипський: «Незважаючи на те, що І. Николишин працював у жанрі народно-сценічного танцю, створюючи танці, сюїти та вистави, він усвідомлював важливість збереження й популяризації фольклорних зразків, які мають власну філософію, неповторну художню красу, культуру партнерської взаємодії. Наукове й виконавське опанування таких зразків повинно відбуватися в автентичному вигляді – так, як танцювали на весіллях і святах наші батьки, дідуся та бабусі, адже сценічна форма танцю потребує принципово іншого підходу» [4, 356].

Станом на 2011 р. концертний репертуар ансамблю включав такі танцювальні композиції: «Привітальний», «Скородинська сюїта», «Свати», «Вихилас», «Обжинки», «Подоланка», «Російський перепляс», «Копіруш», «Чабани», «Трясунець», «Надзбручанське весілля», «Петрусь», «Варварка», «Українська сюїта» – постановка заслуженого артиста України О. Данічкіна; «Тернопільська полька», «Чумаки», «Надзбручанка», «Ой, ця Гандзя», «Гопак», «Весняний гопак», «Не журись», «Гуцульська сюїта» – постановка Ю. Паца; «Буковинський танець», «Дуботанець» – постановка С. Забутого; «Козачок», «Капелюхи» – постановка А. Крикончука; «Вечори на хуторі біля Диканьки», «Козацькі забави» – постановка заслуженого працівника культури України І. Николишина [Інформант – А. Баньковський].

До танцювально-інструментальних композицій ансамблю танцю «Надзбручанка» входили такі твори: «Гуцульська рапсодія» та «Буковинські мелодії» (соло для баяна) в аранжуванні заслуженого діяча мистецтв України М. Шамлі; «Молдавська хора» у аранжуванні І. Жигайла; «Болгарська сюїта» – аранжування Я. Лірського [Інформант – А. Баньковський].

Варто зазначити, що значний внесок у формування оркестрового репертуару ансамблю зробив заслужений працівник культури України Анатолій Баньковський (нині – доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва ТНПУ ім. В. Гнатюка). У його творчому доробку виконано аранжування таких танцювальних номерів, як: «Привітальний», «Надзбручанка», «Не

журись», «Тернопільська полька», «У Карпатах», «Гандзя», «Гопак» [1, 227].

У 2012 р. за високий професійний рівень роботи, активну участь у культурно-мистецькому житті Західного Поділля та з нагоди 50-ї річниці творчої діяльності колективу, а також за вагомий внесок у розвиток народної хореографічної культури як Тернопільщини, так і України, ансамблю «Надзбручанка» присвоєно звання «Академічний» [8, 3].

У 2016 р., з нагоди 100-річчя від дня народження О. Данічкіна, у залі Тернопільської обласної філармонії відбувся вечір вшанування пам'яті видатного українського хореографа. Я. Чайківська у газеті «Вільне життя» зазначає: «До ювілейної концертної програми увійшли яскраві танцювальні постановки великого майстра, а глядачі мали змогу переглянути архівні фото академічного ансамблю «Надзбручанка». На концерт прийшли його учні та ветерани колективу, які з трепетом поверталися до тих світлих часів, коли працювали з Олександром Данічкіним. А для тернополян цей корінний донеччанин зробив велику справу – зберіг регіональні традиційні танці та прославив колектив» [9, 5].

Над збереженням усіх танцювальних номерів та постановкою нових хореографічних композицій упродовж років працювали: Сергій Забутний, Валентин Касіян, Ігор Барилко, Володимир Ковальчук, Віктор Конкульовський, Юлія Якимчук, Михайло Грушецький та інші. Незмінним репетитором ансамблю є заслужений працівник культури України Марія Лис (колишня артистка цього колективу).

Протягом різних років оркестром ААТ «Надзбручанка» керували: заслужений діяч мистецтв України Микола Шамлі, заслужений працівник культури України Анатолій Баньковський, Ігор Жигайло, Руслан Петрук, Яків Лірський, під керівництвом яких танцювально-інструментальна музика звучала по-особливому. На сьогодні керівником оркестру є Руслан Мишій, а головним балетмейстером – Володимир Турчин.

Наукова новизна полягає у систематизації маловідомих архівних і джерельних матеріалів щодо діяльності ансамблю, введенні до наукового обігу свідчень очевидців, а також у комплексному етнохореологічному аналізі репертуару з позицій регіональної танцювальної традиції Західного Поділля. Уперше здійснено цілісне дослідження ансамблю як осередку збереження, сценічної

трансформації та популяризації локальної хореографічної спадщини.

Висновки. Отже, Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка» є провідним носієм і репрезентантом народної хореографічної культури Західного Поділля. Його творча діяльність ґрунтується на поєднанні автентичних фольклорних джерел із професійними сценічними засобами, що забезпечує спадкоємність традицій та їх сценічну актуалізацію. Завдяки діяльності провідних балетмейстерів та високому професіоналізму артистів різних років, ансамбль сформував репертуар, який до сьогодні відтворює традиції, обряди та звичаї регіону, і здобув визнання на національному та міжнародному рівнях. Академічний ансамбль народного танцю «Надзбручанка» не лише зберігає етнохореологічну спадщину західноподільського регіону, а й сприяє розвитку його культурної ідентичності та інтеграції народної хореографії у сучасний професійний сценічний простір.

Література

1. Баньковський А. М. Професійні танцювальні колективи Тернопілля (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). *Мистецька освіта як чинник людиностановлення*: зб. матеріалів Третьої Всеукр. наук.-практ. конф. / ред.-упоряд. Б. Водяний, З. Стельмащук. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. С. 220–228.
2. Баньковський А., Лемішка Я. Тернопільська обласна філармонія як осередок культурного життя регіону (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). *Молодь і ринок*. 2017. № 6. С. 99–103.
3. Вергун К. На сцені Національної опери України тріумфувала тернопільська «Надзбручанка». *Свобода*. 2011. 11 лист. (№ 91). С. 1.
4. Підлипський А. І. Академічний ансамбль танцю «Надзбручанка» як професійний колектив народно-сценічної хореографії України. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. Вип. 40. С. 401–408. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2018_40_50 (дата звернення: 16.12.2025).
5. Підлипський А. І. Аматорські колективи народно-сценічного танцю Тернопільщини другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Культура і сучасність*. 2018. № 1. С. 187–193.
6. Садовська Г. І озвалася танцем українська душа. *Вільне життя*. 2011. 25 лют. С. 5.

7. Томчишин Ю. Тернопільським танцюристам аплодував весь світ. *Мисто*. 2011. 7 груд. (№ 48). С. 7.

8. Федорців Н. У філармонії – двоє «академіків»! *Мисто*. 2012. 19 груд. (№ 50). С. 3.

9. Чайківська Я. Як хлопець із Донецька Тернопіль прославив. *Вільне життя плюс*. 2016. 11 берез. (№ 19). С. 5.

References

1. Banhkovskiy, A. M. (2013). Professional dance ensembles of Ternopil region (second half of the XX – beginning of the XXI century). In B. Vodyanyi, Z. Stelmaschuk (Eds.), *Art education as a factor of personality formation: materials of the Third All-Ukrainian scientific-practical conference* (pp. 220–228). Ternopil: Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University [in Ukrainian].
2. Banhkovskiy, A., & Lemishka, Ya. (2017). Ternopil Regional Philharmonic as a center of cultural life of the region (second half of the XX – beginning of the XXI century). *Molod i rynek*, (6), 99–103 [in Ukrainian].
3. Verhun, K. (2011, November 11). Ternopil «Nadzbruchanka» triumphed on the stage of the National Opera of Ukraine. *Svoboda*, (91), 1 [in Ukrainian].
4. Pidlypskyi A. I. (2018). Academic ensemble of dance ‘Nadzbruchanka’ as a professional folk-stage choreography collective of Ukraine. *Actual problems of history, theory and practice of art culture*, 40, 401–408. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk2018_40_50 [in Ukrainian].
5. Pidlypskyi, A. I. (2018). Amateur folk-stage dance collectives of Ternopil region of the second half of the XX – beginning of the XXI century. *Culture and Modernity*, (1), 187–193 [in Ukrainian].
6. Sadovska, H. (2011, February 25). The Ukrainian soul responded with dance. *Vilne zhyttia*, 5 [in Ukrainian].
7. Tomchyshyn, Yu. (2011, December 7). The world applauded Ternopil dancers. *Misto*, (48), 7 [in Ukrainian].
8. Fedorchiv, N. (2012, December 19). Two ‘academics’ in the Philharmonic! *Misto*, (50), 3 [in Ukrainian].
9. Chaikivska, Ya. (2016, March 11). How a guy from Donetsk glorified Ternopil. *Vilne zhyttia plus*, (19), 5 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 02.01.2026
Отримано після доопрацювання 05.02.2026
Прийнято до друку 12.02.2026
Опубліковано 31.03.2026